

**Koło zainteresowań
„Wrocławskie spacery”
formą aktywnego poznawania miasta**

Barbara Wołek

*„Zadaniem dobrego nauczyciela jest uczyć tak,
aby uczeń sam się zaczął uczyć”*

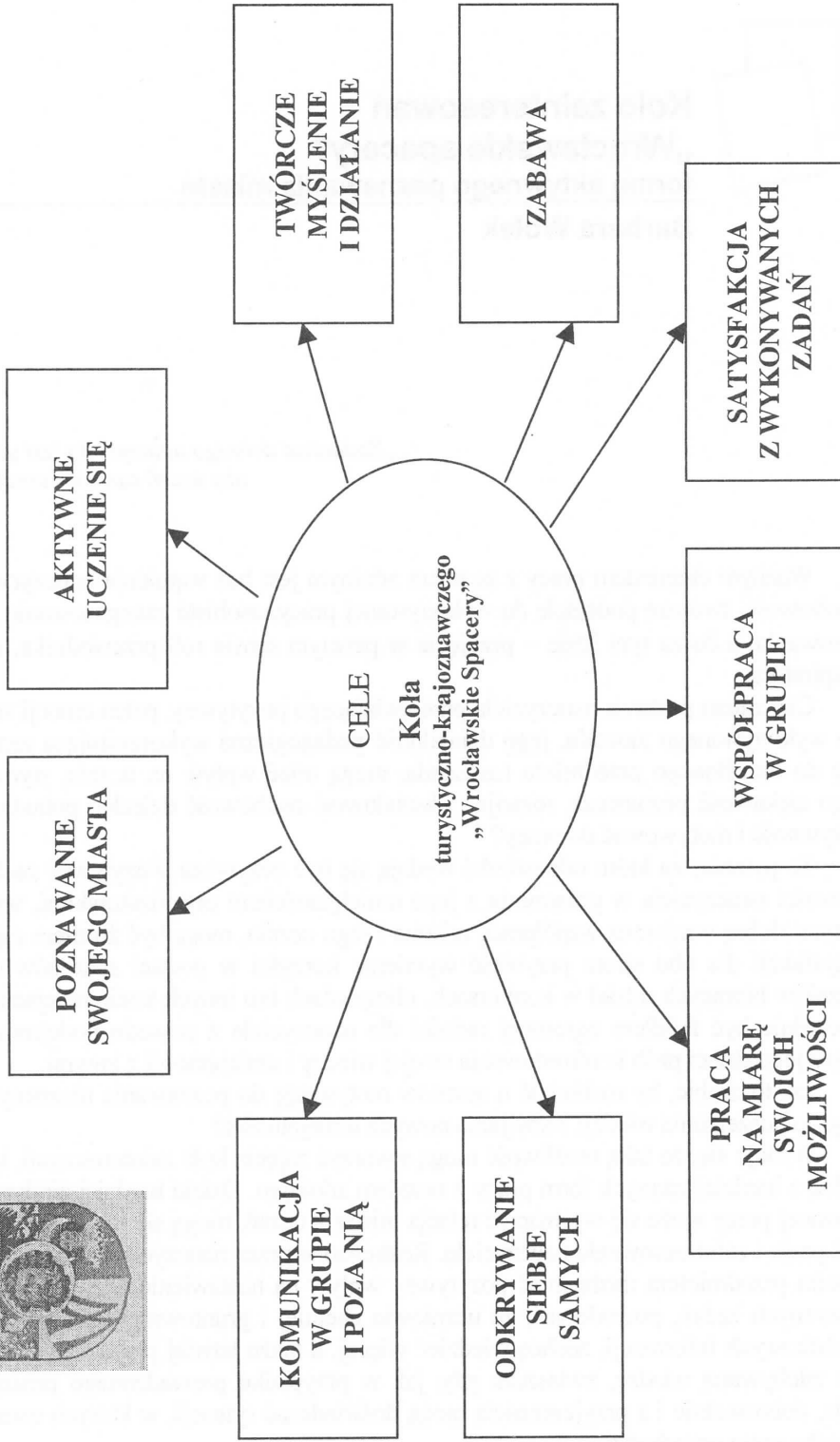
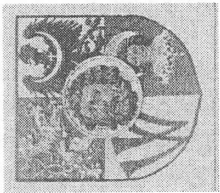
Ważnym elementem pracy z uczniem zdolnym jest bez wątpienia nauczyciel: jego osobowość, twórcze podejście do wykonywanej pracy, osobiste zaangażowanie, zainteresowania, a co za tym idzie – przyjęcie w pewnym sensie roli przewodnika, mistrza, inspiratora...

Czy zatem postawa nauczyciela przejawiającego pozytywny, pełen emocji stosunek do wykonywanego zawodu, jego działalność pedagogiczna wykorzystująca zamiłowanie do określonego przedmiotu nauczania, mogą mieć wpływ na ucznia, stymulować jego ciekawość poznawczą, rozwijać i kształtować osobowość dziecka, pobudzać jego aktywność i motywować do pracy?

To pytania, na które odpowiedzi wydają się być oczywiste. Pozytywne cechy osobowości nauczyciela w połączeniu z jego umiejętnościami organizatorskimi, warunkującymi dobrą wzajemną współpracę mistrza i jego ucznia, mogą być źródłem ogromnej satysfakcji dla obu stron: przynieść wymierne korzyści w postaci sukcesów samych uczniów biorących udział w konkursach, olimpiadach lub innych konkurencjach, a jednocześnie być źródłem ogromnej radości dla nauczyciela z powodu podejmowanych przez jego dzieci prób konfrontowania swojej wiedzy i umiejętności z innymi.

Jak to zrobić, by rozbudzić u uczniów motywację do poznawania nieznanych rzeczy, do poszerzania wiedzy, rozwijania nowych umiejętności?

Wydaje się, że taką możliwość mogą stworzyć zajęcia koła zainteresowań, które są jedną z bardziej znanych form pracy z uczniem zdolnym. Dzięki bardziej zindywidualizowanej pracy może się wytworzyć relacja mistrz – uczeń, mogą się także głębiej wyrażać pasja i zainteresowania nauczyciela. Rozbudzone przez nauczyciela zainteresowanie swoim przedmiotem może mieć pozytywny wpływ na nastawienie uczniów do podejmowanych zadań, powodować, że uczniowie chętniej i gruntowniej będą poszukiwać dodatkowych informacji, zechcą wiedzieć więcej, a także łatwiej przyswoją samodzielnie zdobywaną wiedzę, zwłaszcza gdy, jak w przypadku prowadzonego przeze mnie koła, dobrowolnie i z przyjemnością mogą doświadczać sytuacji, w których owa nauka niejako sama przychodzi.

ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE I CELE KOŁA „WROCLAWSKIE SPACERY”¹

Sądzę, że prowadzone przeze mnie od wielu lat zajęcia turystyczno-krajoznawcze „Wrocławskie spacery” są właściwym przykładem takiego działania, gdzie uczniowie mogą czuć się zmobilizowani i zmotywowani (a nie przymuszeni) do twórczego, aktywnego uczenia, w tym przypadku – poznawania swojego miasta.

W tej krótkiej wypowiedzi chciałabym się podzielić doświadczeniami z mojej pracy, związanej z prowadzonym przez ze mnie kołem zainteresowań.

Pomysł na taki rodzaj zajęć zrodził się z mojej pasji i wielkiego miłośnictwa Wrocławia. Jest to dla mnie, nierodowitej wrocławianki, miasto fascynujące swoją historią, kulturą, zabytkami, magicznymi miejscami, niezwykłymi zaułkami. Niepowtarzalne, wyjątkowe, piękne... Założyłam sobie, aby poznawanie przez uczniów jego wielokulturowego charakteru, wspaniałych obiektów i ciekawych kolekcji muzealnych, dokonywało się w atrakcyjny i aktywny sposób.

Zatem zdobywanie przez dzieci wiedzy o Wrocławiu odbywa się poza murami szkoły: w miejskim plenerze, na wrocławskich ulicach, placach, w muzeach, kościołach, często w nieznanym dotychczas dzieciom środowisku. Bycie w tych różnych miejscach miasta, obcowanie z jego zabytkami, w ich naturalnym otoczeniu pozwala młodym ludziom na bezpośredni ogląd dzieł sztuki, na zobaczenie szczegółów architektonicznych budowli i zwrócenie uwagi na charakterystyczne elementy stylów, na zachwywanie się historycznymi obiektami, odkrywanie miejsc, w których dotąd nie byli. W konsekwencji może to mieć wpływ na budowanie więzi emocjonalnej ze swoją małą ojczyzną, uczyć szacunku dla miejsca pochodzenia.

Moją intencją jest, aby dzieci autentycznie doświadczały miasta, samodzielnie go przewędrowały, w takim wymiarze i w takiej skali, w jakiej są chętni i gotowi to zrobić oraz przyjąć do wiadomości. Jednocześnie bardzo mi zależy na tym, aby była to dla nich dobra zabawa i atrakcyjnie spędzony wolny czas, niewymuszony poczuciem obowiązku, czy chęcią zdobycia lepszej oceny.

Ważnym dla mnie celem realizowanym w trakcie przeprowadzanych zajęć jest stworzenie dzieciom warunków do aktywnego uczenia się, do samodzielnego poszukiwania, odkrywania, działania, myślenia, do zaspokajania ciekawości rozbudzonej obecnością w niezwykłych miejscach. Ciekawość tę prowokują również stawiane dzieciom podczas spacerów, zadania do wykonania.

KARTY ZADAŃ JAKO METODA PRACY NA ZAJĘCIACH KOŁA „WROCLAWSKIE SPACERY”

Pomocą w samodzielnym odkrywaniu przez dzieci swojego miasta są przygotowywane przeze mnie, na każde zajęcia, KARTY PRACY (zał. 1-4). Staram się aby zawsze były urozmaicone, zawierały jakieś niespodzianki, nowe elementy, aktywizowały dzieci intelektualnie (i oczywiście fizycznie), stwarzały im okazję do wykorzystywania swoich umiejętności i wiedzy. Słowem – pozwalały na spontaniczne, samodzielne penetrowanie, określonych ramami poszczególnych zajęć, miejsc. Uczniowie zainspirowani wyznaczonymi w kartach pracy zadaniami, mają możliwość odszukiwania w plenerze obiektów przedstawionych na obrazkach i porównywania ich z oryginałami, przyglądania się wskazanym detalom i wyciągania wniosków z dokonanej, w tak zasu-

¹ Powyższa forma pracy została wypracowana w Szkole Podstawowej Nr 1 we Wrocławiu.

gerowany sposób, konfrontacji. Uczą się pracy z mapą dwojako: docierają do wskazanych miejsc korzystając ze wskazówek zawartych na planie albo też zaznaczając na mapie osobiście przez siebie poznane obiekty. Przy okazji zdobywają umiejętność orientowania się w terenie i rozpoznawania kierunków świata.

Same zadania w kartach są formułowane w różnorodny sposób, czasami przyjmując wręcz charakter testów pedagogicznych, przy czym taka ich postać nie służy tu jako narzędzie badawcze lecz jest elementem urozmaicającym treść zadań.

Tak więc niekiedy uczniowie muszą dokonać wyboru jednej z trzech zaproponowanych odpowiedzi, wcześniej – oczywiście – przyjrząwszy się wskazanemu obiektowi. Innym razem trzeba uzupełnić luki w tekście dobierając odpowiednie pojęcia, po sprawdzeniu, które z nich realnie odpowiadają prawdzie. Czasami również należy podjąć decyzję, które z zaproponowanych zdań jest prawdziwe lub fałszywe, odszukując w najbliższym otoczeniu potwierdzenia bądź zaprzeczenia przytoczonej opinii.

Podczas „Wrocławskich spacerów” dzieci mają okazję, by zabawić się w „detektywa obrazów” (lub innych obiektów) w muzeach czy w kościołach, poszukując ich za pomocą zaszyfrowanych, niekiedy dowcipnie sformułowanych, wersji tytułów lub nazw, a co za tym idzie – wnikliwego przyglądania się wybranym kolekcjom. Zadania takie pozwalają dzieciom na porównywanie różnych dzieł, pochodzących z różnych okresów oraz na wyciąganie wniosków związanych z wydobywaniem różnic dotyczących stylów, w jakich były tworzone.

Kolejną propozycją pojawiającą się w kartach są tabele do uzupełnienia, świetnie się sprawdzające, zwłaszcza przy podsumowaniach pobytów w muzeach. Uczniowie wpisują w diagramy tabel charakterystyczne zbiory gromadzone przez daną instytucję muzealną, podając obok przykładowe eksponaty.

Niektóre zajęcia plenerowe, związane z bliższym poznawaniem usytuowanych przy historycznych wrocławskich ulicach budynków, przeprowadzane są w oparciu o karty, które zachęcają dzieci do uważnego im się przyglądania i rozpoznawania elementów zdobniczych fasad lub elewacji z wykorzystaniem wyjaśnionych w karcie pracy pojęć z zakresu historii sztuki.

Z moich obserwacji, a także z opinii samych uczniów wynika, że szczególnie chętnie uczestnicy koła przeprowadzają rozmowy i wywiady z napotkanymi po drodze ludźmi – zdobywając m. in. w ten sposób informacje niezbędne do wypełnienia kart pracy. Chętnie też ankietują przechodniów, dopytując o ich znajomość danego miejsca np. – Ostrowa Tumskiego. Przeprowadzona w ub. roku wśród mieszkańców wyspy (głównie księży, zakonnic) i przypadkowych spacerowiczów ankietę, przyniosła uczniom zaskakujące rezultaty. Okazało się, że znajomość tego najstarszego zakątka Wrocławia jest bardzo niewielka i poza tym, kto jest patronem katedry, ankietowani niewiele wiedzieli. Niemniej taka forma zajęć przynosi dzieciom pewne korzyści – mają one okazję do przełamywania trudnej sztuki nawiązywania kontaktu z dorosłymi, uczą się kultury bycia.

Innym rodzajem zadań pojawiającym się na zajęciach koła jest krytyczne przyglądanie się poznawanej okolicy i dokonanie wg określonych kryteriów oceny jej atrakcyjności dla mieszkańców i turystów. Posługując się skalą od 1 do 5 uczniowie oceniają zabudowę architektoniczną danego miejsca, znajdujące się tam zabytki, ich atrakcyjność, stopień zadbania o nie. Przy wystawianiu swoich opinii uwzględniają obecność miejsc wypoczynku, ich wygodę dla turysty, biorą pod uwagę środowisko przyrodnicze

(rozmaitość zieleni), stan czystości miejsca lub ulicy, bezpieczeństwo, oznakowanie ważne dla zwiedzających itp. Na podstawie dokonanych obserwacji środowiska dzieci wyciągają wnioski, które formułują w postaci apelu do władz miasta. Zainspirowane pobytem w danym miejscu rozwijają twórcze myślenie tworząc wierszyki, hasła reklamowe lub wymyślając jak najwięcej słów – skojarzeń z danym miejscem, oddających ich wrażenia.

Choć rzadko, to jednak, pojawiają się też na zajęciach koła typowe spacery z przewodnikiem (czyli ze mną), polegające na krótkim wykładzie (np. na temat budowli, miejsca itp.). Towarzyszą im również karty pracy, zawierające kilka pytań, niejako prowokujących do uważnego słuchania.

PRZEBIEG ZAJĘĆ

Praca uczniów na zajęciach koła odbywa się w zależności od dokonanego przez same dzieci wyboru: indywidualnie, w parach lub w grupach. Staram się stworzyć im takie warunki, aby nie towarzyszyła uczestnikom wymuszana aktywność, aby mogli oni pracować w swoim rytmie, samodzielnie i na miarę swoich możliwości. Gdy pojawiają się jakiegokolwiek trudności służę dzieciom swoją pomocą, zachęcając do ich pokonywania, udzielając wskazówek jak sobie z nimi radzić. Zawsze jednak wielką radością napawa mnie obserwacja uczniów skupionych wokół kart pracy, ich pomysłowość w radzeniu sobie z ich wypełnianiem, dobieranie odpowiadających, ale i celnych źródeł informacji, konsekwentne i odpowiedzialne wykonywanie zadań.

Zajęcia najczęściej trwają ok. 2 godzin, przy czym praca z samymi kartami przewidziana jest na ok. 45-60 minut. Nowo odwiedzone miejsca przybliżam dzieciom w krótkim wstępie (przygotowuję także o nich krótką notatkę, którą wręczam na zakończenie zajęć). Dobór miejsca jest zawsze warunkowany jego bezpieczeństwem – lokalizacja musi być ograniczona przestrzennie, bez zagrożeń ruchem kołowym, jako że dzieci pracują w terenie samodzielnie. Moją rolą jest obserwowanie dzieci i wspieranie ich w razie pojawiających się trudności.

Po upływie przewidzianego na wykonanie zadania czasu dzieci wracają na miejsce zbiórki, gdzie następuje krótkie omówienie ich pracy oraz każdorazowo zostaje wyrażona przez nie opinia na temat przebiegu zajęć i wykonanych zadań.

EWALUACJA ZAJĘĆ

Cyklicznie, raz na trzy zajęcia następuje dokładne omówienie wypełnionych kart pracy, porównanie wykonanych przez różne grupy tych samych zadań. Ponadto, na zakończenie każdego cyklu zajęć przygotowuję dla dzieci specjalne formy sprawdzające, zawsze jednak zawierające elementy zabawowe. Są to krzyżówki, podpisy pod rysunkami, testy lub inaczej sformułowane karty pracy, ale także mające charakter konkursu – turnieje międzygrupowe: podzieleni na 2 drużyny uczniowie przygotowują dla siebie pytania z zakresu określonego materiału i zadają je sobie nawzajem, zdobywając punkty za poprawne odpowiedzi. Wygrywa drużyna, która odpowie prawidłowo na najwięcej pytań.

Ewaluacyjną formę przyjmują też gry turystyczne, przygotowane i przeprowadzone z pomocą dzieci (dwóch, trzech osób) – jako oferta dla pozostałych kolegów. Przykładem może być – zainspirowana harcerską zabawą w podchody – gra terenowa „Ostrów Tumski” (zał. 5), polegająca na pokonaniu wyznaczonej na mapie trasy, odnalezieniu kopert z pytaniami nawiązującymi swą treścią do zdobytej podczas spacerów wiedzy oraz na odgadnięciu zaszyfrowanego hasła i wyjaśnieniu jego znaczenia.

Dwukrotnie w ciągu roku konstruję i przeprowadzam wśród uczestników koła ankietę (zał. 6, 7) zbierającą opinie uczniów na temat realizowanych form pracy, nabywanych przez nich umiejętności, panującej w czasie zajęć atmosfery, współpracy z kolegami, ilości przygotowanych zadań itp. Jest to dla mnie bardzo ważne jako organizatora i moderatora zajęć.

Fakt, że „Spacerzy” nie wiążą się z żadnym przedmiotem i nie mają wpływu na ocenę szkolną, powoduje, że ocena zajęć przez uczniów jest, w moim odczuciu, obiektywna i rzetelna. Anonimowe odpowiedzi udzielane przez uczestników koła nie są laurką lecz odzwierciedlają ich prawdziwe odczucia. Tak więc dzieci szczerze piszą co im się podoba lub nie podoba, śmiało komunikują, czy zadań było za dużo lub za mało, odpowiednio oceniają nieżyczliwe zachowania przewodników w muzeum czy Pani sprzątającej w katedrze.

Systematyczne monitorowanie zajęć, zbieranie od uczestników ich oceny pozwala na celową, świadomą refleksję, na modyfikowanie pracy, jej doskonalenie i tworzenie takich form, które najbardziej odpowiadają samym uczniom.

ZAKOŃCZENIE

W ciągu kilku lat prowadzenia Koła „Wrocławskie spacerzy” zauważyłam, że proponowana przeze mnie forma zajęć przynosi zaskakująco dobre rezultaty. Uczestnicy, w przyjaznej atmosferze, samodzielnie, z autopsji poznają swoje miasto. W niebanalny sposób, poprzez osobiste doświadczenie mają możliwość przyswajania nieszkolnej wiedzy i zapamiętywania niekiedy trudnych – zwłaszcza dla uczniów szkoły podstawowej – pojęć. Niezależnie od korzyści merytorycznych czyli zaspokajania potrzeb poznawczych, praca na zajęciach przynosi uczniom jeszcze dodatkowe zdobycze. Dzięki udziałowi w nich i swojej aktywnej pracy uczniowie:

1. uczą się współpracy ze sobą i wzajemnego komunikowania,
2. rozmawiając w trakcie wykonywania zadań, poznają bliżej siebie,
3. zdobywają wspólne doświadczenie w radzeniu sobie z różnymi sytuacjami,
4. przeżywają satysfakcję z dobrze wykonanego zadania,
5. zaspokajają potrzebę bezpieczeństwa sytuacyjnego i psychologicznego uczestnicząc we wspólnym działaniu,
6. uczą się bawiąc,
7. rozwijają twórcze i krytyczne myślenie.

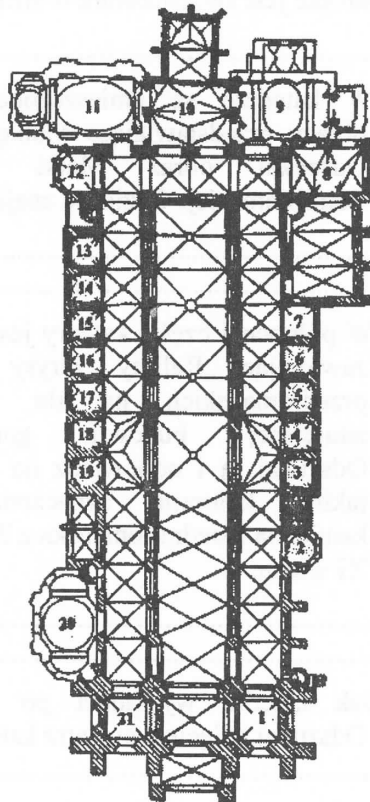
Sadzę, że wymienione powyżej umiejętności rozwijane podczas zajęć przez uczniów, są najlepszym spełnieniem celów prowadzonego przeze mnie koła. Dla mnie osobiście przygotowanie i prowadzenie „Wrocławskich Spacerów” jest realizacją moich aspiracji pedagogicznych oraz marzeń o tym, by praca, którą wykonuję miała głębszy sens.

Na koniec – mam nadzieję, że zaprezentowana przeze mnie metoda pracy i przykładowe materiały zainspirują Państwa i zechcecie wykorzystywać je w swoich szkołach, na swoich zajęciach. Chętnie służę pomocą, doświadczeniem, a także wypracowanymi kartami pracy, które nie będąc doskonałym tworem, są także przeze mnie stale modyfikowane, doskonalone, wzbogacane, m.in. dzięki cennym opiniom uczniów.

Dodam jeszcze, że w dużym stopniu zainteresowanie uczniów naszej szkoły Wrocławiem dokumentuje się w sukcesach, jakie odnoszą oni w licznych konkursach Wielkiej Nagrody Wrocławia, od lat plasując się w czołówce, w ub. roku zajmując w całym projekcie **1 miejsce**.

KARTA PRACY - KATEDRA (1)

- 1 Kaplica św. Krzyża
- 2 Kaplica Najświętszego Sakramentu
- 3 Kaplica św. Kazimierza
- 4 Kaplica św. Jadwigi
- 5 Kaplica św. Stanisława
- 6 Kaplica św. Wojciecha
- 7 Kaplica św. Józefa
- 8 Wielka Zakrystia
- 9 Kaplica św. Elżbiety
- 10 Kaplica Najświętszej Marii Panny
- 11 Kaplica Bożego Ciała (Elektorska)
- 12 Kaplica św. Jana Chrzciciela
- 13 Kaplica św. św. Piotra i Pawła
- 14 Kaplica św. św. Barbary i Kingi
- 15 Kaplica św. Franciszka r. Asyżu
- 16 Kaplica św. Jana Ewangelisty
- 17 Kaplica św. Stanisława Kostki
- 18 Kaplica św. Andrzeja Świerada
- 19 Kaplica św. Anny
- 20 Kaplica Zmartwychwstania
- 21 Kaplica św. Jana Nepomucena

1. Wewnątrz katedry jest w sumie 21 kaplic. Odszukaj ufundowaną w 1672 r. Kaplicę Najświętszego Sakramentu. Jak sądzisz, o czym świadczy świeca się w niej wieczna lampka i dlaczego przed nią przyklekamy?

.....

.....

.....

.....

2. Zauważ, co znajduje się na żelaznej kracie zamykającej tę kaplicę?

.....

.....

.....

3. Na planie obok zaznacz (odpowiednim znaczkiem) miejsce, gdzie się znajdują obiekty o zaszyfrowanych nazwach:

- ozdobne, katedralne siedziska ● grobowiec z polegającym biskupem
- ▲ błogosławiący papież ◆ srebrna Madonna

4. Na marmurowej balustradzie oddzielającej nawę główną od prezbiterium, są dwie połączane figury ojców kościoła: św. Hieronima i św. Grzegorza. Po której stronie jest św. Hieronim w stroju kardynalskim? Co trzyma w ręce?
-

5. W katedrze są umieszczone znane obrazy przedstawiające Matkę Boską. Odszukaj obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej. Gdzie się znajduje?
-
-

6. W północnej części katedry jest tablica zawierająca „Relikty i zarysy budowli przedromańskich na tle rozwoju istniejącej budowli gotyckiej”. Odszukaj ją i odpowiedz na pytanie: jakim kolorem oznaczona jest kamienna katedra romańska z 2 połowy XI wieku.
-
-

7. Jak katedra wyglądała po wojnie? Odszukaj zdjęcie wewnątrz katedry.
-
-
-

8. Kogo przedstawia figura stojąca przed wejściem głównym do katedry? (zaznacz właściwą odpowiedź)

- a) Madonnę z Dzieciątkiem,
- b) Herkulesa walczącego z lwem,
- c) Św. Jana Nepomucena

9. Na krawędzi południowej nawy katedry zawieszony jest miedziany rzygacz (zakończenie rynny w kształcie głowy zwierzęcej). Odszukaj takie same na narożnikach wież. Obejdź katedrę dookoła i oblicz, ile ich jest.
-

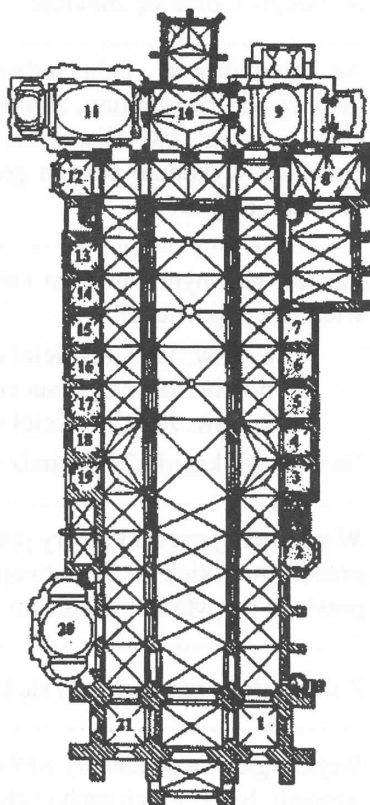
10. Narysuj typowy kształt okna gotyckiego kościoła.

11. Patronem Katedry jest św. Jan Chrzciciel. Odszukaj i wypisz miejsca wokół lub wewnątrz Katedry, gdzie znajduje się jego wizerunek, pamiętając że ten święty występuje często z barankiem.

12. Od przypadkowo spotkanej osoby dowiedz się, co sądzi o wrocławskiej katedrze, czy się jej podoba, ewentualnie —dlaczego, co o niej wie itp.

KARTA PRACY - KATEDRA (2)

- 1 Kaplica św. Krzyża
- 2 Kaplica Najświętszego Sakramentu
- 3 Kaplica św. Kazimierza
- 4 Kaplica św. Jadwigi
- 5 Kaplica św. Stanisława
- 6 Kaplica św. Wojciecha
- 7 Kaplica św. Józefa
- 8 Wielka Zakrystia
- 9 Kaplica św. Elżbiety
- 10 Kaplica Najświętszej Marii Panny
- 11 Kaplica Bożego Ciała (Elektorska)
- 12 Kaplica św. Jana Chrzcziciela
- 13 Kaplica św. św. Piotra i Pawła
- 14 Kaplica św. św. Barbary i Kingi
- 15 Kaplica św. Franciszka r. Asyżu
- 16 Kaplica św. Jana Ewangelisty
- 17 Kaplica św. Stanisława Kostki
- 18 Kaplica św. Andrzeja Świerada
- 19 Kaplica św. Anny
- 20 Kaplica Zmartwychwstania
- 21 Kaplica św. Jana Nepomucena

- 1 Wewnątrz katedry jest w sumie 21 kaplic. Odszukaj kaplicę św. Kazimierza Jagiellońskiego. Wewnątrz niej znajduje się epitafium Bolesława kardynała Kominka i księdza infułata Karola Milika. Dowiedz się, jaki tytuł miał kardynał Kominek i w jakich żył latach?

.....

- 2 Zauważ, z jakiego materiału wykonane są tablice nagrobne poświęcone księżom?

.....

- 3 Na planie obok zaznacz (odpowiednim znaczkiem) miejsce, gdzie się znajdują obiekty o zaszyfrowanych nazwach:

- kaplica z wieczną lampką ● kazalnica
- ▲ brązowy ołtarz ◆ wielka misa ze święconą wodą

4. W katedrze są umieszczone znane obrazy przedstawiające Matkę Boską. Odszukaj obraz Matki Boskiej Sobieskiego. Gdzie się znajduje?
-

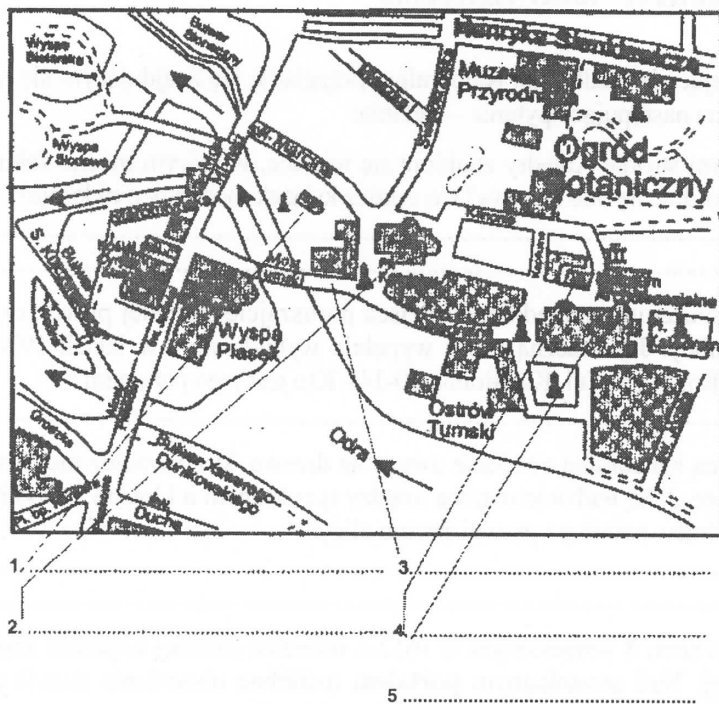

5. Na marmurowej balustradzie oddzielającej nawę główną od prezbiterium, są dwie połączone figury ojców kościoła: św. Hieronima i św. Grzegorza, św. Grzegorz wykonuje pewien gest? Po której jest stronie? Jaki to gest?
-
6. Kto jest głównym patronem katedry, a jak nazywa się jej współpatron? (zaznacz właściwą odpowiedź)
- a św. Jan Chrzciciel i św. Wacław
b św. Jan Nepomucen i św. Wincenty
c św. Jan Chrzciciel i św. Wincenty
7. Ile wież ma katedra? Dowiedz się, jak wysoka jest wieża widokowa?
-
8. W północnej części katedry jest tablica zawierająca Relikty i zarysy budowli przedromańskich na tle rozwoju istniejącej budowli gotyckiej. Odszukaj ją i odpowiedz na pytanie: w którym roku odkryto relikty dawnej budowy katedry?
-
9. Z ilu części - naw - składa się katedra?
-
10. Wejście główne do katedry zdobią kamienne zwierzęta pochodzące z 12-wiecznej budowli. Jedno z nich zachowało się w całości, drugie – w niestety, w części. Jakie to zwierzęta?
-
11. Fasadę zachodnią (wejście główne do katedry) zdobi okazały portyk, na którym umieszczone są liczne figury. Policz, ile ich jest. Czy potrafisz rozpoznać wśród nich jakiś świętych? Spróbuj odszukać figury znajdujące się na południowym i północnym filarze portyku pamiętając o tym jakie atrybuty (przedmioty) towarzyszą świętym: św. Jadwidze – kościół, św. Piotrowi – klucz lub księga, św. Janowi Chrzcicielowi – baranek, św. Pawłowi – miecz lub księga, św. Hieronimowi – lew, św. Andrzejowi – krzyż, św. Janowi Ewangeliste – orzeł lub kielich z wężem
Filar południowy	Filar północny
12. Narysuj typowy kształt okna barokowej kaplicy.
13. Przeprowadź rozmowę z napotkanym przechodniem na temat katedry? Np. Co o niej sądzi, co wie, czy się podoba, czy zna inne obiekty tego typu itp.
14. Gdzie w katedrze przedstawiony jest jej wizerunek z czasów powojennych?

UL. KATEDRALNA – KARTA ZADAŃ/A/

Poruszając się wzdłuż ul. Katedralnej przyglądaj się znajdującym się tu obiektom i odpowiedz na następujące pytania – zadania:

1. Po prawej stronie Katedry znajduje się miejsce, w którym można zakupić książki i nie tylko. Jak się ono nazywa? Co oprócz książek można w nim kupić?
.....
.....
2. Po opuszczeniu poprzedniego miejsca poruszajcie się dalej prawą, czyli północną stroną ulicy. Jej znaczną część wypełnia wybudowany w latach 1974-1979 Dom Księży Emerytów (ul. Katedralna 10-14). Kto jest jego patronem?
.....
3. Idąc ulicą Katedralną zwróćcie uwagę na drzewa, które wzdłuż niej rosną. Są to klony kuliste. Jaką widzicie różnicę między tym klonem a klonem pospolitym? Policzcie, ile drzew rośnie po prawej stronie ulicy.
.....
.....
4. Pod numerem 8 wzniesionym w 1612 r. mieszkał dawniej organista kapituły świętokrzyskiej. Nad prostokątnym **portalem** (ozdobne obramienie drzwi) umieszczona jest tablica fundacyjna. Co się na niej znajduje?
Jakie inne elementy dekoracyjne zdobią ten budynek?
Tablica fundacyjna:
.....
Inne elementy dekoracji budynku:
.....
5. Poruszając się dalej prosto dochodzicie do skrzyżowania ulicy Katedralnej z placem Kościelnym. Mieści się na nim jeden z najpiękniejszych gotyckich kościołów Wrocławia – kościół św. Krzyża i św. Bartłomieja. Jest to świątynia dwupoziomowa. Z jakiej okazji znalazły się na niej pamiątkowe tablice? Odszukajcie je na ścianach kościoła.
.....
.....
6. Z której strony znajduje się wejście główne do kościoła św. Krzyża? Zaznacz właściwą odpowiedź:
a. północna b. południowa c. zachodnia d. wschodnia
7. Kierując się do Mostu Tumskiego mijacie budynek dawnego sierocińca dla dzieci szlacheckich tzw. Orphanotropheum. Nad wejściem umieszczony jest **herb biskupa Neuburga**, fundatora tego budynku. Przerysujcie go. Co obecnie mieści się w tym domu?
8. Wracając na miejsce zbiórki koło Katedry, dowolnym sposobem zmierzcie długość ulicy Katedralnej (Od Mostu do końca Domu Księży Emerytów).

9. Na Ostrowie Tumskim znajduje się najwięcej kościołów we Wrocławiu. Zaznaczcie na mapce kościoły, które udało Wam się poznać podczas dzisiejszej wędrowki. A może zaznaczycie wszystkie, korzystając z życzliwej pomocy?

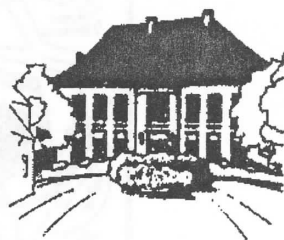
UL. KATEDRALNA – KARTA ZADAŃ /B/

Poruszając się wzdłuż ul. Katedralnej przyglądaj się znajdującym się tu obiektom i odpowiedz na następujące pytania – zadania:

1. Wędrówkę zaczniście od katedry. Poruszajcie się cały czas lewą, czyli południową stroną ulicy. Pod numerem 15 mijacie okazały budynek z imponującymi kolumnami, w którym po wojnie mieścił się Instytut Niskich Temperatur. Od niedawna dom ten powrócił do władz kościelnych. Dowiedzcie się, jaka instytucja obecnie się tu znajduje? Z czym Wam się kojarzy taka budowla?

.....

2. Idąc dalej docieracie do miejsca, z którego możecie podziwiać niezwykle pałac z podjazdem. Patrz rysunek obok. Dowiedzcie się, kto w nim mieszka? Jaka data widnieje na fasadzie budynku?

.....

3. Wzdłuż historycznej ulicy Katedralnej rosą oryginalne drzewa.

Są to klony kuliste. Jaką widzicie różnicę między tym klonem a klonem pospolitym? Policzcie, ile drzew rośnie po lewej stronie ulicy.

.....

4. Za pałacem wyrasta jeden z ciekawszych budynków ul. Katedralnej. Pod numerem 9 znajduje się dom pochodzący z XVI wieku z bogatym renesansowym **portalem** (ozdobne obramienie drzwi). Na elewacji tego obiektu są dwa łacińskie napisy, które głoszą pochwałę skromności. Jeden z nich oznacza: „**Nie mężowie przez siedziby lecz siedziby przez mężów stają się sławne**”, drugi – „**Nie pan domem, lecz dom szczyt się panem**”. Przepiszcie jedno z tych haseł w oryginalnej wersji.

.....

5. Trzymając się dalej lewej strony dochodzicie do budynku zajmującego numery od 1 do 3. Są to domy dawnej kapituły katedralnej. Teraz też należą do kościelnej instytucji. Dowiedzcie się jakiej?

.....

6. Dawniej prawdopodobnie w tym budynku mieszkał wielki polski uczyony, który był scholastykiem kapituły świętokrzyskiej. Jak się nazywał?

.....

7. Wejście na posesję nr 3 zdobi portal. Naszkicujcie go uwzględniając charakterystyczne elementy dekoracji portalu.

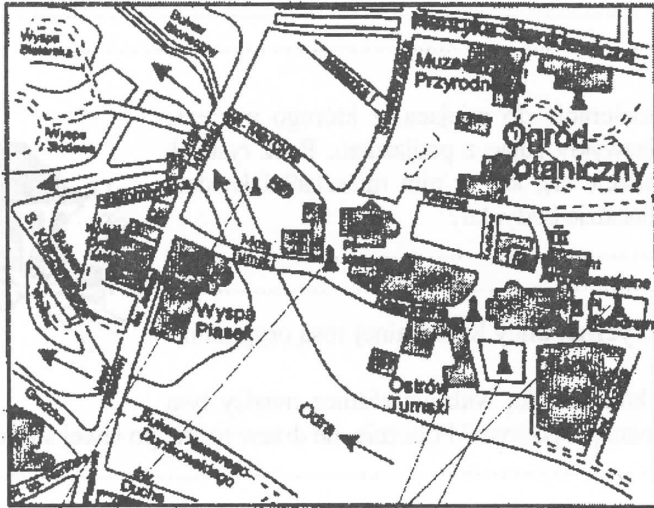
8. Wracając na miejsce zbiórki koło Katedry, dowolnym sposobem zmierzcie długość ulicy Katedralnej (Od Mostu Tumskiego do miejsca, skąd zaczynaliście spacer).

.....

9. Na Ostrowie Tumskim znajdują się następujące pomniki:

- Św. Jana Nepomucena
- Kolumna Chrystusa Zbawiciela
- Madonna z Dzieciątkiem
- Papieża Jan XXIII
- Herkulesa walczącego z lwem

Zaznaczcie na mapce te, które mijaliście po drodze. A może uda Wam się przy życzliwej pomocy wrocławian zaznaczyć pozostałe?

1.

3.

2.

4.

5.

GRA TURYSTYCZNA „OSTRÓW TUMSKI"

Gra jest podsumowaniem przeprowadzonych wcześniej kilku zajęć na Ostrowie Tumskim. W formie ekscytującej zabawy dzieci mają możliwość wykorzystania zdobytej wiedzy. Biorą w niej udział 3 drużyny, które mają do pokonania 3 różne trasy, po drodze poszukując kopert z pytaniami, rozłożonymi wcześniej w wybranych miejscach, o których informacje (zaszyfrowane) zawarte są w kolejnych kopertach. Szczegóły dotyczące przebiegu gry zawiera przygotowana dla uczestników instrukcja (patrz poniżej).

Gra zaczyna się od wręczenia uczniom instrukcji, ustalenia czasu przebiegu gry oraz wypuszczenia, w określonej kolejności, grup na trasę.

Na zakończenie zabawy następuje podsumowanie: wyjaśnienie znaczenia haseł oraz ułożenie rysunków (puzzli) z odpowiednimi podpisami.

INSTRUKCJA DO GRY „OSTRÓW TUMSKI"

1. Waszym zadaniem jest odszukanie miejsc, w których ukryte są koperty. Mogą się one znajdować w krzakach, na drzewach, murach, pomnikach itp. Wskazówki, które to są miejsca znajdziecie w każdej kolejnej kopercie. Wszystkich kopert jest 6. Pierwszą dostaniecie na starcie.
2. W każdej kopercie znajdziecie **pytanie i 3 fragmenty obrazków**. Do każdego pytania są 3 odpowiedzi – obok których jest cyfra oraz jedna lub 2 literki będące elementem hasła. Cyfra oznacza miejsce liter w hasle. **Dobierzcie właściwą odpowiedź oraz odpowiedni fragment rysunku, na odwrocie którego znajduje się szyfr**. Szyfr ten pozwoli Wam na odgadnięcie hasła.
3. Po udzieleniu poprawnej odpowiedzi i złożeniu właściwego rysunku, będziecie jeszcze musieli **podać znaczenie hasła oraz przygotować podpis pod rysunek**.
4. Ponieważ miejsca ukrycia kopert są wspólne dla wszystkich grup – **proszę brać tylko swoje koperty z oznaczonym numerem grupy**.
5. Po wykonaniu zadania, wszyscy wracamy na miejsce zbiórki, czyli na start.

Życzę przyjemnej zabawy!

PYTANIA DO GRY TERENOWEJ „OSTRÓW TUMSKI"

GRUPA I

1. W katedrze wrocławskiej jest:

a. 21 kaplic	3BI
b. 17 kaplic	4KA
c. 26 kaplic	6CZ
2. Współpatronem katedry wrocławskiej jest:

a. św. Wacław	8HT
b. św. Wincenty	4TE
c. św. Walenty	5GH
3. Figura św. Grzegorza w katedrze jest przedstawiona jak papież:

a. przemawia do ludu	7BD
b. błogosławi ludzi	6UM
c. siedzi na tronie	3KA

4. Atrybutem św. Jadwigi jest:
a. Klucz	5JK
b. Baranek	4TO
c. Kościół	2EZ
5. Kanonikiem kapituły św. Krzyża był:
a. Mikołaj Kopernik	5RI
b. Jan Nepomucen	2WZ
c. Julian Ursyn Niemcewicz	6PR
6. W budynku dawnego sierocińca (orphanotropeum) znajduje się obecnie:
a. Hotel	6FA
b. Drukarnia	1GT
c. Radio	1PR

HASŁO: PREZBITERIUM

GRUPA II

1. Patronem Domu Księży Emerytów jest:
a. św. Jan Chrzciciel	2TR
b. Jan XXIII	SIT
c. Jan Paweł II	4KL
2. Atrybutem św. Jana Chrzciciela jest:
a. baranek	6UM
b. orzeł	5GH
c. lew	1PR
3. Widokowa wieża katedry liczy sobie:
a. 80m	2L
b. 91m	1E
c. 99m	5B
4. Na Ostrowie Tumskim **nie ma** pomnika:
a. Michała Anioła	5I
b. św. Jana Napomucena	6G
c. Herkulesa	4Z
5. Wzdłuż ulicy Katedralnej rosną:
a. platany	2FC
b. klony	4AF
c. akacje	3OR
6. Przy ul. Katedralnej, w budynku pod nr 11 znajduje się:
a. Papieski Fakultet Teologiczny	3E
b. rezydencja arcybiskupa	2P
c. kuria arcybiskupia	6M

HASŁO: EPITAFIUM

GRUPA III

1. Łacińskie sentencje zdobią dom przy ul. Katedralnej pod numerem:
 - a. 5 6G
 - b. 9 2T
 - c. 11 3H
2. Od zachodniej strony ul. Katedralnej znajduje się Kościół:
 - a. św. Marcina 5F
 - b. św. Idziego 4R
 - c. św. św. Piotra i Pawła 5L
3. Pomnik św. Jana Nepomucena zbudowany został w stylu:
 - a. gotyckim 1L
 - b. barokowym 1S
 - c. renesansowym 1P
4. Główne wejście do katedry prowadzi od strony:
 - a. południowej 5K
 - b. północnej 4M
 - c. zachodniej 6E
5. Którego z wymienionych obrazów Matki Boskiej nie ma w Katedrze?
 - a. Matki Boskiej Sobieskiego 4A
 - b. Matki Boskiej Mariampolskiej 3A
 - c. Matki Boskiej Ostrobramskiej 5A
6. Wieczna lampka w katedrze pali się w kaplicy:
 - a. Najświętszego Sakramentu 4L
 - b. Bożego Ciała 6C
 - c. Zmartwychwstania 6E

HASŁO: STALLE

ANKIETA dla uczestników kółka „Wrocławskie spacery”

Kochani, spotykamy się od kilku tygodni i nadeszła pora, bym poznała Wasze zdanie o „naszym kółku”. Szczerze odpowiedzcie na pytania (anonimowo), gdyż od Was zależy jego dalszy program i przebieg.

1. Czy odpowiada Ci dotychczasowa forma prowadzonych zajęć?

tak

nie

nie wiem

2. Jakie formy spotkań (oprócz spacerów) najbardziej Ci odpowiadają? Podkreśl zgodnie z przekonaniem:

pogadanka-wykład

oglądanie filmów o Wrocławiu na wideo

oglądanie encyklopedii multimedialnej o Wrocławiu

szukanie informacji w książkach i innych wydawnictwach

współorganizowanie wycieczek przez uczniów

wycieczka z przewodnikiem

inne:

.....

3. Jakie – według Ciebie – umiejętności zdobywasz podczas zajęć na kółku? Podkreśl zgodnie z przekonaniem:

współpracy w grupie

samodzielnego zdobywania informacji

podejmowania indywidualnych i grupowych decyzji

nawiązywania kontaktu z innymi

rozwiązywania problemów (twórczo)

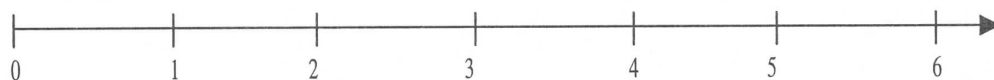
porozumiewania się w różnych sytuacjach

inne:

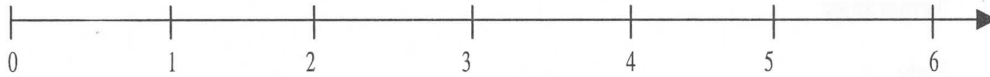
.....

4. Czy odpowiada Ci bardziej praca: indywidualna w parach w grupie

5. Czy zajęcia na kółku są ciekawe? Określ w skali od 1 do 6 zaznaczając kółeczkiem cyfrę:

6. Czy spacer z kartą pracy są dla Ciebie interesujące? Określ w skali od 1 do 6 zaznaczając kółeczkiem cyfrę:

7. Co dotychczas było zbędne?

.....
.....

8. Czego było według Ciebie za mało?

.....
.....

9. Co Ci się zdecydowanie nie podobało?

.....
.....

10. Co chciałbyś, aby było kontynuowane?

.....
.....

Dziękuję za wypełnienie ankiety

NARZĘDZIE DO SAMOOCENY UCZNIĄ

(ankieta dla uczestników koła)

Temat zajęć

Data

1. Dzisiaj nauczyłem(-am) się:
(doświadczyłem, zaobserwowałem: wiedza, umiejętności)
2. Co pomogło mi w uczeniu się?
*(dobra atmosfera, atrakcyjne zadania,
współpraca w grupie, poznawane miejsce itp.)*
3. Co mi przeszkadzało?
(zła współpraca, trudne zadania, samopoczucie itp.)
4. Co mogłoby sprawić, że nauczyłbym się lepiej?
(np. pomoc dorosłych itp.)
5. Co mi się podobało?
6. Co mi nie odpowiadało?
7. Czego było za dużo lub za mało?
(zadań, czasu itp.)
8. Co chciałbym pogłębić, wiedzieć więcej?
(np. korzystając z innych źródeł informacji)
9. Jakie uczucia towarzyszyły mi podczas zajęć?
*(zadowolenia, satysfakcji, zniechęcenia,
złości, zniecierpliwienia, zmęczenia,
radości itp.)*
10. Jak współpracowało mi się z kolegami?
(dobrze, źle)
11. Jak wolałbym pracować: samodzielnie, czy w grupie?
12. Jak oceniam dzisiejsze zajęcia?
(w skali ocen od 1 do 6)

